

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr.37 (861) 1974 rugsėjo mėn. 24 d.

Melbourne.

XIX METAI

AUSTRALIJOS VYSKUPŲ KONFERENCIJA VIENBALSIAI SMERKIA VYRIAUSYBĘ, IŠDAVUSIĄ PABALTIJĄ SOVIETAMS

Australijos vyskupai savo dvimetinę konferenciją turėjo Sidnėjūje rugsėjo 9 - 13 dienomis, kur dalyvavo 40 vyskupų ir arkivyskupų, pirmininkaujant Sidnėjaus kardinolui Jo Eminencijai Dr. James Freeman. ALK Federacijos pirmininkas Viktoras Laukaitis prieš konferenciją parašė prašymą visiems Australijos arkivyskupsams — bažnytinių provincijų vadovams, kad užtartų vyriausybės išduotas Sovietams Pabaltijo valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją. Taip pat ir Sidnėjaus lietuvių kapejonas kun. Petras Butkus sudarė lietuvių veiksmų delegaciją ir gavo audienciją rugpjūčio 20 d. pas Sidnėjaus kardinolą Dr. J. Freeman, kuris pažadėjo ši

skaudų Lietuvai smūgį iškelti vyskupų konferencijoje. Prieš prasidedant konferencijai, australų katalikų spauda skelbė, kad vienas iš svarbiausių konferencijos reikalų bus svarstomas Pabaltijo klausimas. Vyskupų konferencija paruošė sekantį pareiškimą, kurį nusiuntė Australijos vyriausybei ir pateikė spaudai:

— Savo pirmajame visuotiniame susirinkime po netikėto ir staigaus pranešimo, kad Australijos vyriausybė pripažino Sovietų Sąjungai anksčiau buvusias nepriklausomas Baltijos valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją, Katalikų Bažnyčios vyskupai Australijoje nori dėl to užregistruoti savo griežtą

protestą!

— Kai didesnė valstybė kariaiškai okupuoja mažas laisvas tautas ir stiprieji prispaudžia nepasiduodančias silpnas mažumas, tai nėra neįprasti dalykai, bet į tai nekreipti dėmesio ir pripažinti tokią okupaciją teisėta, yra visiškai kitas dalykas.

— Australijos katalikai vyskupai, žinodami Baltijos valstybėse religinių ir civilinių laisvių suvaržymus, reiškia savo solidarumą šioms tautoms, nes joms paneigtos savės apsisprendimo priklausančios teisės. Vyskupai savo simpatija apima ir tuos Baltijos kilmės žmones, kurie buvo sukrėsti ir išgąsdinti šiuo Australijos vyriausybės veiksmu.

PROTESTAS CANBERROJE PRIE PARLAMENTO

Didysis Pabaltiečių žygis į Canberą, smerkiant darbiečių vyriausybės Pabaltijo valstybių išdavimą komunistinei Rusijai, vyko rugsėjo 19 d. Buvo saulėtas pavasario oras. Iš Melbourne ir Geelongo jau trečią dieną vakare dviem didžiuliais autobusais išvyko per šimtas lietuvių, kiti važiuojo savo mašinomis, net ir iš Ballarato, Mornington vežėsi plakatus, vėliavas, kiti ketvirtą dieną rytą skrido lėktuvais į Canberą. Iš Sidney atvyko 10 didžiulių autobusų, nemažai iš Newcastle, Wollongong, Albury, Wodonga, Bechworth, net iš Adelaidės ir kitų vietovių lietuvių, latvių ir estų. Daugelis mergaičių ir moterų buvo pasipuošusios tautiniais rūbais. Tai buvo iškilmingas vaizdas, kai pajudėjo išsiriavusi eiseną spalvingais tautiniais rūbais, mirgančiais plakatais, tautinėm vėliavom.

Prie Parlamento rūmų fasado pasirodęs Federalinės opozicijos lyderis Mr. Snedden buvo sutiktas didžiulėmis ovacijom ir jis pasisveikino paduodamas

ranką daugeliui Pabaltiečių.

Mitinge kalbas pasakė Mr. A. Peacock, senatorius I. Greenwood, senatorius Donald Cameron, senatorius Peter Baume. parlamentariai M. Cackellar, M. Fraser. Jų kalbos dažnai buvo nutraukiamos ovacijomis, nes visi pataikė į Pabaltiečių širdį — Laisvės Pabaltijui! Jų kalbų santraukas patieksime vėliau, nurašę iš juostelių. Australų spaudos atstovas pareiškė, kad demonstracijoje yra apie 4000 — 5000 žmonių. Jaunimas sudegino Mr. Whitlamo popierinę iškamšą.

Canberros Lietuvių klube pietūs buvo paruošti 500 žmonių. Tai buvo gera organizacija pamaitinti tokią minią!

Šis Pabaltiečių žygis mus visus dar labiau sujungė, kaip bendro likimo aukas, ir tai tebūnie nauju paskatinimu intensyvesniam Pabaltiečių bendradarbiavimui, nes tik vienybėje yra galybė.

Protesto žygis pasisekė labai gerai. Vakare net Melbour-

ne visos televizijos stotys rodė šios demonstracijos vaizdus ir pranešė, kad tai buvo pati reikšmingiausia demonstracija kelių paskutinių metų bėgyje.

— Heidelberg. Užliarmuota amerikiečių karinė policija Vokietijoje, nes netoli Heidelbergo iš vieno amerikiečių kariuomenės bunkerio pavogta 90 prieštankinių raketų.

— Atėnai. Graikijos viduje vyksta aštri partijų polemika, kariuomenė laikosi nušaliniai. Min. pirm. Karamanlis kviečia partijas valdyti, kad kraštas nenugarmėtų į civilinį karą.

— Maskva. Užsienio žurnalistai praneša, kad keletas šimtų sovietų dailininkų Maskvos priemiestyje suruošė pirmą kartą parodą po atviru dangumi, kurią rugsėjo 16 d. milicija su buldozeriais sugriovė ir minininkus, kurie protestavo, suėmė. Parodos 13 organizatorių komunistų partijos politbiurui nusiuntė protesto raštą.

DEBATAI DĖL PABALTIJOS AUSTRALIJOS SENATE

Rugsėjo 18 d. Senato sesija buvo skirta Pabaltijo išdavimo klausimui, Ermolenko aferai ir Australijos užsienio politikai, laviruojant Australiją į komunistinių valstybių orbitą. Opozicijos senatoriai plačiai nušvietė Pabaltijo valstybių klausimą ir begėdišką darbiečių vyriausybės išdavimą, besiteisinant vyriausybės senatoriams. Tai buvo pirmasis kartas, kad Australijos Senate taip plačiai ir išsamiai diskutuotas Lietuvos, Latvijos ir Estijos klausimas.

Ermolenko aferos reikalui neduota tolimesnė eiga, nes prieš pasisakė 28 ir už 28 senatoriai. Pabaltijo išdavimas bus toliau svarstomas, duota eiga balsuojant už 29, prieš 27. Užsienio politikos reikalas atmestas, balsuojant už 28, prieš 28. Šie debatai buvo ištisai transliuojami per ABC radiją ir visos pasakytos kalbos atspausdintos Senato "DAILY HANSARD", kurią nuvykę į sekančios dienos demonstraciją Canberroje gavome Senate. Tai puikus dokumentas, kuris įėjo į Australijos istoriją.

KODĖL WHITLAMAS IŠDAVĖ PABALTIJĄ?

"League of Rights" biuletenis rugsėjo laidoje praneša iš Canberros kas per priežastis, kad Whitlamas išdavė Pabaltiją Sovietams. Nurodo, kad Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Kurt Waldheim numato šių metų gale pasitraukti iš tarnybos, o į jo vietą pretenduoja ponas Whitlam. Išduodamas tris Pabaltijo valstybes Sovietams, norėjo įsigyti malonės pas komunistus, siekiant Jungtinėse Tautose vietos.

Naujasis Australijos biudžetas

Biudžetas paskelbtas rugsėjo 17 d. Australijos išlaidos \$ 16.274 milijonai, pajamos \$ 15.704 milijonai. Numatytas deficitas \$ 570 milijonų. Mažiau uždirbantiems iki \$ 10.500, sumažintos pajamų taksos, visiems panaikintas radijo ir televizijos licenzijų mokestis, bet pakeltos taksos daugiau uždirbantiems, paštas, telefonas, švietimas, gin klavimas ir apskritai padidintos valstybės išlaidos.

Komentuojama, kad tas biudžetas yra perdėm socialistiškas ir politiškas, nuolaida unionams, bet ne rimta kova su infliacija. Federalinės opozicijos lyderis Mr. Snedden stipriai pasisako prieš tą biudžetą, kuris pakels infliaciją ir bedarbę. Viktorijos premjeras Mr. Hamer sako, kad biudžetas visiškai nesprendžia infliacijos problemos. "The Herald" vedamuoju rugsėjo 18 d. skelbia, kad Whitlamo vyriausybė ne tik ignoruoja infliacijos ir bedarbės, bet ją dar išdidžiai sukelia.

Sovietų žvalgybos veikla užsienyje

Vykdo teroro aktus, organizuoja perversmus, kelia įtampą

Daug įvairiausių straipsnių spaudoje paskelbta ir knygų pri-rašyta apie Sovietų slaptosios policijos veiklą užsienyje. Ši institucija veikia jau 56 metus. Jos vardas daug kartų keitėsi: GPU, OGPU - NKVD, NKGB, MGB ir paskutinis — KGB. Tačiau iš esmės nesikeitė nei šios organizacijos tikslas, nei vartojamos priemonės.

Mes gerai žinome apie šios politinės policijos veiklą Sovietuose, nes ji labai skaudžiai palietė ir lietuvių tautą. Tačiau žinioms apie tai, kaip KGB veikia užsienyje ir kiek siekia jos galia, vis dar yra ribotos.

Šiuo klausimu įdomios medžiagos pateikia amerikietis rašytojas John Barron neseniai išleistoje knygoje, kuri tapo labiausia perkama knyga visame pasaulyje. Knygos autorius — buvęs JAV laivyno informacijos tarnybos karininkas, kuriam tarnybiškai teko susidurti su KGB operacijomis. Praktiškai pažinęs Sovietų tikslus ir priemones, jis drauge su žurnalistu Kenneth Gilmore 1967 m. sutarė parašyti išsamią studiją apie Sovietų slaptosios milicijos veiklą užsienyje ir atvaizduoti dalykus taip, kaip jie iš tiesų yra.

Šiam reikalui John Barron apklausinėjo visą eilę buvusių Sovietų slaptosios policijos valdininkų, kurie po II pasaulinio karo pabėgo į užsienį. Neseniai miręs JAV FBI įstaigos prezidentas J. Edgar Hooveris leido jam pasinaudoti visa eile slaptų JAV žvalgybos žiniose esančių dokumentų. Daugelis kitų vakarų kraštų, Hooverio pavyzdžiu, atidarė jam slaptų žvalgybų nedegamų spintų duris.

Knygos autorius tvirtina, kad, nežiūrint paskleistų raminančių informacijų apie KGB veiklą užsienyje, ši įstaiga intensyviai čia dirba nemažiau, kaip Stalino laikais. Jis nurodo, kad paskutinių šešerių metų bėgyje vien tiktai Muenchene KGB nužudė, susprogdino, nušovė ar pasmaugė aštuonis antikomunistus egzilus politinius veikėjus, atliko visą eilę nužudymų, sprogdinimų ir teroro veiksmų kituose kraštuose.

John Barronas KGB institucijai priskiria tokius veiksmus, kaip arabų 1967 m. pradėtą karą prieš Izraelį, Sovietų — Vak. Vokietijos suartėjimą, Nikitos Chruščiovo nuvertimą 1964 m., Palestinos arabų vykdomus teroro aktus ir iš dalies net Šiaurės Airijos karą. Ta pati KGB ranka sukelia daugelyje vakarų kraštų demonstracijas, streikus vykdo valdžios perversmus. Iš knygoje paskelbtų duomenų aiškėja, kad 1968 m. Meksikos mieste pasaulinės sporto olimpiados metu KGB suorganizavo didžiules demonstracijas, virtusias gatvių kautynėmis. Šiam reikalui Sovietų agentai išleido 30.000 dolerių. Po šių įvykių Meksikos vyriausybė įsakė apieisti savo kraštą užsimaskavusiems penkiems KGB karininkams.

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

kams. 1971 m. Anglija ištrėmė 105 KGB karininkus, dirbusius Sovietų ambasadoje, konsulatuose ir įvairiose atstovybėse.

Savo knygoje J. Barron ilgiau sustoja prie KGB užsienyje veiklos ir organizacijos. KGB speciali būstinė užsienio reikalams yra Maskvoje, Dzeržinskio aikštėje, Nr. 2, netoli Kremliaus. Ši įstaiga rūpinasi, be jau minėtų veiksmų, dar Pietinės ir Vidurio Amerikos kraštų teroristų organizavimu, JAV-bėse organizuoja specialias priešvalstybines gaujas ir kraštutinių kairės judėjimus, Afrikos kraštų sukomunistinimą. Šiame centre dirba tiksliai 350 tarnautojų, bet jie naudojami visų kitų KGB institucijų pagalba. Šis centras turi savo žinioje visame pasaulyje 90.000 gerai apmokamų etatinių darbuotojų — KGB karininkų. Prie jų reikia pridėti daugybę žemesnio rango agentų.

Ypač KGB seka NATO veiksmus. Jau 1967 m. Briuselyje prie pat NATO vyriausios būs-

tinės Sovietai įsteigė "Volgos" automobilių montavimo ir remonto dirbtuves. 1971 m. 32 šios firmos darbuotojai buvo išaiškinti kaip KGB agentai. Jie sekė telefoninius pasikalbėjimus vakarų kraštų diplomatų ir NATO generalų.

Barron savo knygoje iškelia faktus, kad vienas žymiausių Jungtinių Tautų gen. sekretoriaus U Thant patarėjų buvo KGB karininkas. U Thant nežinojęs apie jo tikrą paskirtį ir laikęs geriausiu savo intymiu draugu. Į JT įstaigą Sovietai esą infiltravę daugybę KGB karininkų ir agentų.

Ši institucija nuolat seka ir Maskvoje reziduojančius diplomatus bei svetimtaučius. 300.000 KGB kariuomenė kontroliuoja bet kokią savo krašto piliečių ir svetimtaučių veiklą.

Vak. Vokietijos žurnalas "Quick" š. m. Nr. 32 pateikė duomenis apie Sovietų diplomatų skaičių jų atstovybėse. Visi agentai turi diplomatines privilegijas. Sovietai visomis išgalėmis stengiasi laikyti užsienyje daugybę "diplomatų".

Sovietų KGB atidžiai seka ir įtaigoja savo egzilus, įskaitant ir lietuvių išeivius ir jų organizacijas, veiklą. Taigi reikia tai žinoti ir būti labai apdairiems.

Iš L. K. B. Kronikos Nr. 9

LIETUVOS KATALIKAI SVEIKINA SOLŽENICINĄ

Okup. skundžiasi, kad ir partiečiai naudojami kunigų paslaugomis

1974 vasario viduryje Vilniuje vyko Lietuvos komjaunimo XVIII suvažiavimas, ypatingą dėmesį skyres komunistiniam Lietuvos jaunimo auklėjimui.

Jau dvieji metai, kaip "LKB Kronika" fiksuoja žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje. Jei čia melas, kodėl tarybinė propaganda iki šiol nepaneigė nė vieno šiame leidinyje paminėto fakto?

Lietuviai gerbia kitų tautų žmones, tačiau negali būti ramūs, kai po "nacionalizmo" prie danga niekinama tautos praeitis, o prisidengiant "internacionalizmu" vykdomas nutautinimas.

LKP CK sekretorius neužmiršo dar kartą prakeikti Nobelio premijos laureato Aleksandro Solženicino, išvadindamas jį išdaviku, atskalūnu ir išgama.

Tuo tarpu Lietuvos katalikai sveikina šį puikų rašytoją ir meldžiasi už jį. A. Solženicino veikalas "Gulago salynas" daugeliui Lietuvos katalikų priminė jų pačių ar jų tėvų iškentėtas kančias lageriuose, kalėjimuose, tremtyje. A. Solženicinas lieka lietuviams katalikams pavyzdžiu, kaip reikia mylėti savo Tėvynę, tiesą ir nenusilenkti smurtui.

Komjaunimo suvažiavime buvo raginama vis daugiau dėmesio skirti kovai su religija.

— Būtina imtis visų komjau nuoliško poveikio priemonių

prieš dvasininkijos mėginimą paveikti jaunimą, principingiau kovoti prieš kiekvieną religingumo pasireiškimo faktą jaunimo tarpe, — ragino V. Baltrūnas.

— Apmaudu, kad dvasininkų paslaugomis naudojami ir da lis jaunų, besituokiančių žmonių, — skundėsi A. Barkauskas. — Tiesa, dar skaudžiau, kad dvasininkų paslaugomis naudojami ir nemaža dalis komjaunuolių bei partiečių.

Lietuvos katalikai sveikintų komjaunimą, jei jis nukreiptų savo jėgas kovai su tikruoju blogiu. Antai, dabar kiekvienam Lietuvos gyventojui vidutiniškai tenka 10 litrų degtinės, 14 litrų vyno, 30 litrų alaus ir samagono upė.

Barkauskas gyrėsi: "Mes turime ką parodyti, turime tvirtus argumentus bet kokiam ginčui. Tiesa — mūsų pusėje".

Šiai "tiesai" palaikyti kažkodėl reikia jėgos ir smurto. Nuo 1973 lapkričio mėn. pradžios iki dabar smarkiai trukdoma Vatikano radijo stotis, kad lietuviai katalikai negirdėtų kitokios tiesos. Kratų metu saugumiečiai rankioja net prieškarinius žurnalus, kad jie nepakenktų ta rybinei "tiesai". Tikintieji, kaip antai, Pluira, P. Petronis, J. Stašaitis, 1973 lapkričio pabaigoje suimti, tardomi, kaltinami, kad platinę ne tarybinę tiesą.

Lietuviai pasaulyje

Urugvajaus sostinėje Montevideo širdies smūgio ištiktas mirė žymus žurnalistas ir visuo menės veikėjas, Lietuvos atstovybės Urugvajuje spaudos Atache, Kazys Čibiras, 63 m. Jo asmenyje lietuvių tauta neteko vieno iš uoliausių ir energingiausių Lietuvos laisvės bylos gynėjų Pietų Amerikos spaudoje. Išleido nemažą knygų ispanų kalba apie Lietuvą. Redagavo ir Eltos biuletenį ispanų kalba.

Kanados inžinierių sąjunga iš 30 tūkstančių narių Ontario provincijoje tik 3 asmenis išrinko atžymėjimui, jų tarpe ir lietuvių inž. Antaną Ketvirtį, kuris didelį įnašą padarė į Kanados kelių apšvietimo techniką, žymiai prisidėdamas prie eismo nelaimių sumažinimo.

Pasaulinė Baltų Santalka posėdžiavo New Yorke Estų namuose rugsėjo 6. Intasi akcijos dėl Australijos ir N. Zelandijos Pabaltijo pripažinimo Sovietams, aptarti Simo Kudirkos reikalai, Pabaltijo organizacijų tarpusavio didesnis bendradarbiavimas, išklausti pranešimai. Dr. K. Valiūnas painformavo apie Brazinskių padėtį.

"Tėviškės Žiburiai" — Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugijos leidžiamas didelis savaitraštis Toronte, spalio 27 d. minės 25 metų sukaktį. Numatomas renginys su koncertine — kultūrine programa.

KATALIKIŠKAME GYVENIME

— Vatikanas: Popiežius Paulius VI skaudžiai nukentėjusiems Kipro salos gyventojams pasiuntė komisiją, kuri vietoje jau teikia pagalbą.

— Roma: Vatikano radijo dienraštis rugpiučio 29 laidoje nurodo, kad ne tik Lietuvoje, bet ir kituose sovietų valdomuose kraštuose žymiai sustiprintas religijos persekiojimas ir ateistinė propaganda. Ukrainoje teismas nubaudė katalikų kunigą B. Mickievič, kuris atnaujinio bažnyčią, organizavo jaunimui maldos valandas. Čekoslovakijoje kun. J. Gazda už vaikų mokymą katekizmo nubautas 3 mėn. kalėjimo.

— Trnava: Šešios seserys vie nuolės iš Trnavos Čekoslovakijoje buvo policijos suimtos ir deportuotos į "koncentracijos vienuolyną". Seserų butas buvo iškrėstas ir visa jų nuosavybė konfiskuota. Ir Slatinsky ir Novy Smokovos miestuose jaunesnės seserys išmestos iš vienuolynų, o vyresnės taip pat deportuotos į tą vadinamą "koncentracijos vienuolyną" ir jų namai buvo konfiskuoti.

— Vatikanas: Popiežius privačioje audiencijoje priėmė ukrainiečių katalikų bažnyčios vyriausią vadovą — Lvovo arkivyskupą tremtinį kard. Slipų.

TĖVIŠKĖS AIDAI

Pabaltiečiai sujudo

Australijos darbiečių valdžia, išdavusi Pabaltijo valstybes Sovietų Sąjungai, lietuvius, latvius ir estus sužadino naujam ir kartais tiesiog gaivališkam bendram veikimui. Jei ir anksčiau buvo bendradarbiaujama, kaip ryškiai Adelaidėje kasmet jungtinėmis Pabaltiečių jėgomis ruošiant Town Hall birželio trėmimų minėjimus, ir kitose kolonijose veikiant Baltų Taryboms, reikalui iškilus griebtis bendros akcijos. Šis paskutinyssis begėdiškas Australijos darbiečių veiksmas Pabaltijo atžvilgiu sukėlė visus ant kojų. Nuo didžiųjų mūsų kolonijų nebeatilieka nei ir pačios mažiausios, kaip Launceston, Hobart, ar kiek didesnės Newcastle, Perth, Brisbane, sudarytos Pabaltiečių Tarybos, Komitetai imasi veiklios akcijos, ruošiant mitingus, demonstracijas, rašant peticijas valdžiai, straipsnius laikraščiams, užmezgant pažintis su valdžios ir autoritetų turinčiais asmenimis.

Pasirodė, kad Australijoje pabaltiečiai tebėra gyvi, jų atstovai energingai gina laisvę savo pavergtųjų kraštų, kurie kenčia priespaudą, religinį ir tautinį persekiojimą, išnaudojimą, vergiją, kuri grasina daugeliui laisvų tautų. Toks aiškus ir ryžtingas tautinės gyvybės įrodymas yra tikras atstovavimas savai tautai, kuri, prieš 30 metų pavergta, dar ir dabar viešai negali kalbėti apie laisvę. Pavergtos tautos kančių kėlimas parodo, kad nesame tik imigrantų būrelis, o laisvės siekiančios ir į ją teisę turinčios pavergtos tautos liudininkai.

Australijos Senato debatai rugsėjo 18 d. dėl Pabaltijo valstybių pripažinimo Sovietams parodė kiek daug draugų mes turime opozicijos senatorių, tie debatai transliuojami per radiją, spauda plačiai juos mini, abiejų kardinolų ir Australijos vyskupų konferencijos pareiškimai, plačiai Australijos visuomenei pradeda atverti akis į kur suka darbiečių valdžia, paneigdama žmogaus teises ir laisvą tautų apsisprendimą, prekiaudama ne vilnomis ir grūdais, bet milijonų žmonių likimu, atidavimu juos vergijai, išnaikinimui.

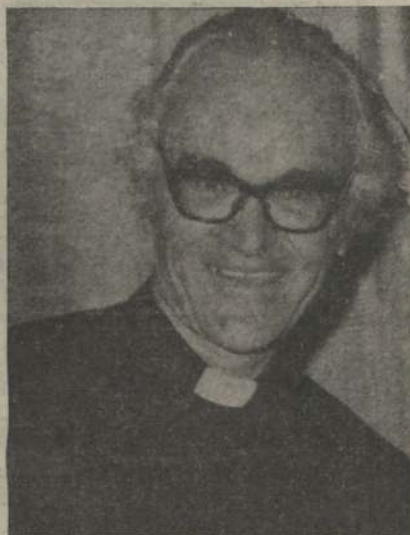
Paguodos žodžių dar nepakanka. Jie yra naudingi, kiek viešumoje išlaikoma pavergtųjų kraštų vardas, laisvės idėja. Savo ateitį reikia jungti su kultūrinėmis pastangomis, kad laisvo krašto kultūrininkai, meno ir mokslo žmonės galėtų prisidėti prie laisvės nešimo pavergtiems, jungti su malda ir pasišventimu, kad sulauktume dangaus palaimos. Pabaltiečių platus bendro darbo laukai. Mūsų kilnias pastangas laimins galybių Dievas, siekiant sąžinės, žmogaus, tautos laisvės, kurią Jis pats įdiegė į žmogaus širdį. (PD)

KANADA BARA AUSTRALIJĄ DĖL PABALTJO

"The Herald" rugsėjo 17 d. pirmoji laida davė savo bendra darbo Yvonne Crittenden platų pranešimą iš Toronto, jog Baltų kilmės kanadiečiai supyko ant Australijos, Pabaltijo valstybes — Estiją, Latviją ir Lietuvą pripažinus Sovietų jurisdikcijai. 100.000 Baltų kilmės kanadiečių šaukiasi Mr. Whitlamo, kad panaikintų savo niekšiską sprendimą, Baltijos valstybių pardavimą. Jie baiminasi, kad Australija galėjo pradėti tendenciją apleisti principą, kad jų kraštai būtų laisvi, nors dabar Sovietų pavergti.

Baltų Federacija Kanadoje kreipėsi į Kanados vyriausybę, kad užtikrintų Kanados poziciją prieš kolonializmą. Oficialų protestą pasiuntė Mr. Whitlamui ir Australijos High Commissioner — Ypatingajam Įgaliotiniui Ottavoje. Savo telegramoje Mr. Whitlamui Pabaltiečiai protestuoja prieš durklo smūgį į Baltų nugarą. Pati Australija kartą buvo vergų kraštas, o dabar bejėgias Pabaltijo valstybes pardavė didžiausiam pasaulyje vergų pirkliai Sovietų Sąjungai.

PAKELIUI Į PERTHĄ

Kun. Juozas Petrauskas
Naujasis Pertho lietuvių
kapelionas

Važiuoti 2.200 mylių mašina iš Melbourne į Perthą? — daugumas nepataria vienam važiuoti. Aš atsakiau, jog aš vienas nevažiuoju, kada mano Angelas Sargas visados prie manęs. Kelias ir oras vienas kitą lenktyniavo, bet abu lygiai buvo gražūs. Nepajutau kaip atsidūriau Cedunų SA, kurios vietovėse niekad nebuvau buvęs. Viskas man buvo įdomu, ypatingai gamta, medžiai žemi ir susiraitę, kengūros prie kelio šokinėja ir gražiai spalvoti paukščiai. Po tiek daug mylių važiavimo man buvo įdomiausia išvysti Cedunos

miestelį. Man buvo pasakyta, kad išvažiuojant iš Cedunos po kaire puse yra Esso Highway motelis, kurio savininkai Vytas ir Aldona Patupiai. Tai, visas apdulkėjęs iki ausų, ir suku į tą Esso motelį. Sutinku lietuvi, kuris mane pristato motelio savininkei. Sužinau, kad pas juos nebėra vietos, tik tas sutiktas vyras mane nuramino, kad Cedunų yra dar ir kitas lietuviškas motelis. Tokiu būdu atsidūriau prie Pine Grove motelio ir p. Vabolienė priėmė mane labai mandagiai. Tuoju pajutau, kad turiu reikalą su elegantiška ir gerai išauklėta lietuve. Vėliau man paaiškėjo, kad ji yra atvažiavusi į Australiją iš Danijos.

Susirinkęs informacijas, vėl važiuoju per Nullarbor dykumą pačiu sunkiausiu žvyruotu keliu link Pertho. Gamta labai įdomi, čia medžiai nebeauga, tik tundros ir lyguma kaip jūra. Kada: se čia yra buvęs jūros dugnas ir tyrinėjimai tą paremia. Pačiame Nullarbor dykumos viduryje velnias man pakišo koją po ratu ir nuleido padangą. Ačiū Dievui, kad tik vieną. Šiaip taip palengva, be atsarginės gumos, atvykau iki Euclos.

Eucla man akis atvėrė! Nei iš šen, nei iš ten, pačiame dykumos viduryje staiga atsiranda po tokios ilgos kelionės lyg mirazas ant horizonto: gražus moderniškas miestelis ir jo savininkas Nullarbor Plain pionierius Gediminas Patupis. Gražus asfaltuotas įvažiavimas, elegantiškas Reception Office, šalia ambulansas, Policijos stotis, kurią pats G. Patupis išlaiko, garažas, mašinų taisymo dirbtuvė, restoranas, baras, alinė sode, maudymosi baseinas, vandens nudraskinimo gamykla, elektros jėgainė, o elektrą išnuomoja net ir PMG — paštui ir dar apšviečia kitą Euclos dalį, vadinamą Eucla Pass, kur randasi kitas jo motelis, vasarnamis, karavanų parkas, muziejus, ir bendrabutis mergaitėms — Convent for the girls. Visa tai tvarko neapsakomai didelių sugebėjimų manageris Jurgis Janavičius.

(Bus daugiau)

AUKSINĖ VEDYBŲ SUKAKTIS

Mykolas ir Juzefa Varoneckai

Daug dalykų gyvenime, skubos ir dulkių apdengti, išblunka ir pranyksta. Išlieka tik vertybės, kurias žmogus brangindamas išsaugo, nuolat jas atnaujindamas, rūpestingai jas išlaikydamas ir gerbdamas.

Prieš 50 metų, 1924 sausio 4 ištarti Mykolo žodžiai Juzefai tebėra gyvi jų gyvenime ir šiar dien, švenčiant 50 metų vedybinių gyvenimo — auksinės vedybas.

Abu yra kilę iš gražiojo ežerų krašto — Zarasų. Mykolas Varoneckas iš Dukšto, Juzefa Merkelytė iš Dusėtų. Lietuvos laisvei švintant, Mykolas partizanų eilėse gynė gyventojus, nuo tuo metu apylinkėse siaučiančių plėšikų. Lietuvos nepriklausomybės laiku tarnavo viešojoje policijoje iki pat užėinant karui.

Būdami labai darbštūs, gražiai išsikūrė Australijoje ir užaugino tris dukras: Vandą, Genę ir Romą. Vanda šiandien mokytoja, Roma baigė prieš keletą metų mediciną. Visos dukros iš-

tekėjo ir augina šeimas.

Ypatingai tenka pažymėti Varoneckų pasišventimą lietuviškiems reikalams. Jis nenuilstamai, nors jau yra 77 metų amžiaus, dirba šv. Kazimiero parapijos taryboje, nuo pat jos įsikūrimo dienų ir visuomet talkininkauja bažnyčios ir kitų pastatų darbuose. Jo dėka buvo surastos dabartinės Adelaidės lietuvių Katalikų Centro ir koplyčios patalpos. Neįmanoma išskaičiuoti darbo ir pastangų sudėtų lietuviškos parapijos steigime Adelaidėje.

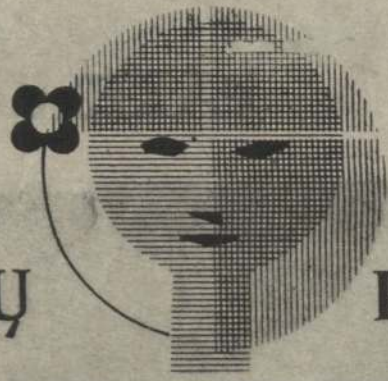
Rugpjūčio 21 d., nors ir pavėluotai, nes sukaktuviniškai buvo išvykę aplankyti giminių Pietų Amerikon, susirinkę svečiai ir giminės atšventė 50 metų vedybų sukaktį Kun. A. Spurgio palaiminimas ir visų linkėjimai gražiai pynėsi su šios šeimos pavyzdingu lietuviškos ir katalikiškos dvasios gyvenimu.

Linkime Mykolui ir Juzefai Dievo palaimos, sveikatos ir daug daug saulėtų dienų.

MELBOURNAS „TĖVIŠKĖS AIDŲ“ BALIUS

Metinis "Tėviškės Aidų" balius šiemet sutraukė labai daug svečių, kai jis vyko Richmond Town Hall rugsėjo 14 vakare. Ne tik didžiulė salė ir aukšta, apšildoma ir šviesi, bet ir visi svečiai rinkosi pasipuotėti laikraščio skaitytojų ir rėmėjų metinį subuvimą. Geras orkestras vos užgrojęs tuojau sukeldavo visus nuo stalų, o vietos buvo erdvu. Nuotaiką kėlė ir maloniai aptarnaujančios šeimininkės, vis nešdamos valgių, kad niekas nejauستų alkio. Joms tai buvo darbo, aptarnaujant apie 400 žmonių. Praėjo loterijos, bandant savo laimę, o susirinkusius malonių žodžių pasveikino ALK Federacijos pirm. p. V. Laukaitis. Tai geroj nuotaikoj praleistas vakaras, atnaujintos pažintys, paremtas laikraščio leidimas, kurio prenumerata šiandieną Australijoje iš visų savaitraščių yra pati žemiausia.

MOTERŲ

PASAULYJE

Redaguoja M. Slavėnienė, 25 Maranoa St., Auburn, NSW. 2144.

MIRĖ MOTINA MARIA IMMACULATA

Neseniai sužinojau, kad motina Maria Immaculata jau yra mirusi. Ji iš savo numylėtojo šv. Kazimiero vienuolyno iškeliavo amžinybėn š. m. gegužės 19 d., 69-rius metus išbuvusi vienuolyne.

Motina Maria Immaculata buvo nepaprasta asmenybė. Asmeniškai su ja tekdavo susitikti besimokant šv. Kazimiero seserų kongregacijos mergaičių gimnazijoje Kaune. Ji ir buvo tos gimnazijos steigėja. 1920 m. iš Čikagos (kazimieriečių centro) į Lietuvą buvo pasiųstos keturios seserys įsteigti Lietuvoje kazimieriečių vienuolyną. Sesuo Immaculata buvo jų vyresnioji — vėliau tapusi Pažaislyje iškūrusių seselių motinėle — vienuolyno viršininke. Įdomu pastebėti ir tai, kad Motina Immaculata buvo viena iš trijų pirmųjų seselių, steigiant, kun. A. Miliuko rūpesčiu, patį kazimieriečių centrą Čikagoje. Apie šį steigimą ir Motiną Immaculatą „Drauge“ (š. m. 119 nr.) A. rašo: „Pirmasis iškėlęs mintį steigti lietuvių seserų kongregaciją JAV buvo kun. Antanas Miliukas. Jis sužadino ir kitų lietuvių kunigų susidomėjimą tuo reikalu. To gražaus sumanymo vykdymas prasidėjo 1904 metais Pensilvanijoje. Sumanymui vadovavo ir daugiausia jam įvykdyti darbavosi kun. dr. Antanas Staniukynas.

Šv. Kazimiero seserų kongregacija kilo iš svarbaus ir vis didėjančio būtinio reikalo mokyti lietuvių išeivių vaikučius.

Judita Dvaranauskaitė (sesers M. Immaculatos pavardė) gimė 1880 m. vasario 24 d. Lietuvoje, Žačkalnių kaime, Pilviškių parapijoje. Mokėsi Pilviškiuose ir Marijampolėje. Jos du vyresnieji broliai buvo kunigai. Po motinos mirties jie pasiuntė savo jaunesnę sesutę į užsienį mokyti namų ruošos ir šeimininkavimo ekonomijos. 1903 m. spalio 29 d. ji iš Lietuvos nuvyko į Šveicariją, į Ingenbohl miestelį ir apsigyveno pas šv. Kryžiaus gailėstingąsias seseris. Ten ji sutiko dar dvi lietuvaites — Kazimierą Kaupaitę ir Antaniną Unguraitę. Šios trys lietuvaitės vėliau tapo pirmomis kandidatėmis naujam šv. Kazimiero seserų vienuolijos užuomazgai. Atvykusios iš Šveicarijos į JAV, jos 1905 m. spalio mėnesį pradėjo savo vienuolinį pasiruošimą Švč. Marijos Nekal-

čiausios Širdies tarnaičių vienuolyne Ecrantone, Pa. 1907 m. buvo gautas Vatikano leidimas steigti naują šv. Kazimiero seserų kongregaciją, ir tais pačiais metais rugpiučio 30 d. pirmosios trys lietuvaitės padarė vienuolinius įžadus ir gavo naujus vyskupo J. W. Shanahan joms parinktus vardus: Judita Dvaranauskaitė — sesuo Immaculata, Kazimiera Kaupaitė — sesuo Marija, Antanina Unguraitė — sesuo Concepta.

Motinai M. Immaculatai teko darbuotis mokyklos vedėja šv. Kryžiaus parapijoje, Mt. Carmel, Pa., Visų Šventų parapijoje, Chicago Ill., Dievo Apvaizdos parapijoje, Chicago Ill., šv. Pranciškaus parapijoje, Minersville, Pa., šv. Juozapo parapijoje, Scranton, Pa., šv. Alfonso parapijoje, Baltimore, Md.

Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje Lietuvai atgavus nepriklausomybę, kun. Staniukyno iniciatyva buvo pradėtas kelti klausimas įsteigti šv. Kazimiero seserų kongregacijos skyrių Lietuvoje. Tuo metu Lietuvos vyskupai, kunigai, „Saulės“ draugija ir kitos lietuvių katalikų organizacijos Lietuvoje siuntė prašymus į Ameriką, kad bent kelios seserys kazimierietės vyktų į Lietuvą. Pagaliau kun. Būčio patarimu Lietuvos vyskupai: (Matulevičius, Karevičius, Skvireckas) kreipėsi į popiežių Benediktą XV ir gavo jo sutikimą steigti seserų kazimieriečių kongregacijos skyrių Lietuvoje.

1920 m. iš Čikagos į Lietuvą buvo pasiųstos: sesuo Immaculata, kaip vyresnioji ir šv. Kazimiero seserų kongregacijos Lietuvos provincijos viršininkė, ir dar trys seserys — Katarina (Balčaitė), Ona Marija (Rakauskaitė) ir Angela (Braškytė).

Lietuvoje seserims kazimierietėms buvo atiduotas Pažaislio vienuolynas. Anksčiau ten ilgus metus gyveno vienuoliai kamedulai. Vėliau Lietuvos rusinimo metu rusai buvo atėmę iš katalikų Pažaislio vienuolyną ir atidavę jį savo vienuoliams. Pirmojo pasaulinio karo metu tie vienuoliai, palikę apleistą Pažaislio vienuolyną, pabėgo į Rusiją.

Dabar prieš motiną M. Immaculatą atsistojo milžiniškas darbas — ji turėjo ne tik įsteigti naują vienuolyną, paruošti naujas seseris, išplėsti kazimierie-

čių veiklą mokyklose, bet ir atstatyti bei sutvarkyti Pažaislio vienuolyną ir labai gražią bažnyčią, kurie po karo buvo labai apleisti ir apgriauti. Ne tik sunkus darbas, bet ir ypač vienuoliškas pasišventimas padėjo jai nugalėti visus sunkumus ir vėliau su džiaugsmu pamatyti atlikto darbo vaisius.

Motina Immaculata ypač rūpinosi Pažaislio Dievo Motinos stebuklingo paveikslą grąžinimu į vienuolyną. Tas labai gražus paveikslas buvo pieštas Italijoje ir popiežiaus Aleksandro VIII padovanotas Pažaislio bažnyčios statytojui Lietuvos Didž. Kunigaikštystės konclerui Pacui. Rusų — vokiečių karo pradžioje jis rusų vienuolių buvo išvežtas iš Lietuvos ir laikomas vienoje cerkvėje Maskvoje. Motinos Immaculatos ilgos pastangos pagaliau buvo apvainikuotos laimėjimu, paveikslas grąžintas iš Maskvos į Lietuvą ir 1928 m. gegužės 17 d. labai iškilmingai palydėtas iš Kauno į savo vietą Pažaislio vienuolyno bažnyčios altoriuje.

Motina Immaculata, atnaujinti ir sutvarkiusi Pažaislį, įsteigusi „Saulės“ mergaičių gimnaziją Kaune ir išbuvusi Lietuvoje aštuonerius metus, 1929 metais grįžo į Ameriką. Jos darbui tęsti Lietuvoje buvo palikta motina Angela.

Kaip Lietuvoje Pažaislio vienuolyne ir „Saulės“ mergaičių gimnazijoje, taip ir Amerikoje, dirbdama vienuolynuose, parapijose ir mokyklose, motina Immaculata, kaip mokytoja, auklėtoja, mokyklų vedėja ir seselių kazimieriečių vyresnioji, visur pasižymėjo dideliu pamaldumu, darbštumu, pasiaukojimu, taktu, gerumu ir švelnumu. Jai visur puikiai sekėsi vadovauti, organizuoti, mokyti ir auklėti. Ji viską darydavo labai švelniais ir gražiais priemonėmis. Todėl visur, kur tik ji pasiskuldavo, visada tuoj užviešpataudavo gražus sugyvenimas, šventa santaika, gera nuotaika, didelis darbingumas, pagarba ir paklusnumas. Ji visiems rasdavo gerą, raminantį, paguodžiantį ir šventą žodį.

Grįžti mintimis daugiau kaip 35 metus atgal — į pavėsingus Pažaislio vienuolyno sodus, bėgioji jų takais, geriesi nepaprasto grožio gėlėmis. Staiga pajunti ant savo galvos švelnią, glostančią ranką. Pakeli akis — mo-

KYLANTI LIETUVAITE

BIRUTĖ LEVERYTĖ B.A.

Birutė Leverytė, kukli, ne daug gal kam pažįstama, bet ryškiai kylanti lietuvaitė, nes jos vardas vis dažniau užtinkamas moksle įkopiančioms pirmaujančioms vietoms. Dar lankant St. Mary's koledžą, kur gyvena jos gan stipriai išsikūrę tėveliai Antanas ir Ona Leveriai, jau jai buvo paskirta Commonwealth stipendija. Vėliau Sydney universitete pirmaujančiai žengdama ekonominės geografijos moksle, ji gaudavo ne tik stipendijas, bet ir pirmųjų vietų prizus ar dovanas.

Savo geografinėms žinioms praplėsti ji per atostogas yra apkeliaavusi Indoneziją, N. Zelandiją, Tailandą, Filipinus, Hong Kongą ir kitas vietas. Kas pasigėrėtina, kad gyvendama universiteto International House, būdama draugiška ir maloni, susidraugavo su kitų tautų studentais bei suorganizavo susitikimą su lietuviais studentais, pademonstravo jiems mūsų tautinius šokius, kuriuos ji pati buvo išmokusi, bei kitas mūsų kultūros apraiškas. Ypatingai savo šilta asmenybe patraukia kitus.

Savo gabumu, laimėjusi vasaros atostogų stipendiją, Birutė studijuoja geografiją ir Canberros universitete. Įsigijusi B.A. laipsnį Sydney universitete, šiuo metu yra persikėlusi į Melbourną, kur pradėjo Town Planning diplomui kursą. Melbourno universitete ji ne tik studijuoja, bet dar dirba Australian Road Research bei moko universiteto studentus geografijos. Tikimės, kad po 3 metų ji pasieks ir Miestų planavimo diplomą, o savo gabumais ir lietuvišku nuoširdumu įplanuos kur nors ir Lietuvos vardą! k.p.

tinėlė Immaculata! Geras, ramus veidas, pro akinių stiklus žvelgia švelnios, besišypsanti akys. Mes, „Saulės“ gimnazijos mokinės, nuvažiavusios į Pažaislį, jausdavom tikrą laimę sutikti motinėle Immaculatą.

Paskui... Užslinko baisieji 1940 metai, komunizmas. „Saulės“ Seserų kazimieriečių gimnazija ir Pažaislio vienuolynas uždaryta, seserys išsklaidytos. Vėliau ir gražioji bažnyčia paversta muziejumi... Ar tada galėjai tikėti, geroji Motina Immaculata, kad kada nors taip įvyks?

(M. M.)

KUNIGAİKŠTIENĖ BIRUTĖ

(Ką apie ją pasakoja istorija?)

M. L. T. Enciklopedijoje apie kunigaikštienę Birutę yra paduotos tokios žinios: "Birutė — Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio žmona, Vytauto motina. Apie Birutę dokumentinių žinių maža, ir tos pačios prieštaringos. Legenda apie romantišką Kęstučio pažintį su Birute Palangoje ir vedybas su ja užrašyta XVI a. pab. Iš jos galima spręsti, kad Birutė buvusi lietuvaitė, žemaitė. Dokumentų liudijimu, ji buvo kilusi iš didikų Vydimantų giminės. Metraštyje "Lietuvos giminės pradžia" minimas Birutės tėvo brolis Vydimantas, nužudytas drauge su Birutės sesers vyru Butrimu, Jogailai įsakius.

Gedimino dinastijos tyrinėtojas J. Volfas veikalė "Gedimino giminė" ("Rod Giedymina"), remdamasis faktu, kad tarp Kęstučio sūnaus Patriko, arba Ptirgo (vyriausiojo vaiko), dokumentuose minimu nuo 1348, ir dukters Ringalės (jauniausiojo vaiko), ištekęsijos už Mozūrų kunigaikščio Henriko 1392, susidarė 44 metų tarpas, spėja, jog Birutė turėjusi būti Kęstučio antroji žmona. Kęstučio ir Vytauto kovų su Jogaila metu Birutė taip pat minima. Kovodamas su Jogaila, Kęstutis, kad būtų saugiau, 1382 išsiuntęs Birutę į Brestą. 1384 atvykusio pas kryžiuočius Vytauto skunde, be kita ko, jau sakoma, kad Jogaila ir Skirgaila nužudė jo tėvą ir motiną. Viganas Marburgietis savo kronikoje pridėda, kad Birutė buvusi prigirdyta. 1417 Konstancijos bažnytiniame susirinkime kryžiuočių atstovai, ginčydamiesi su lenkų ir lietuvių delegatais, teigė, kad Jogaila paskandinęs Vytauto motiną. Lenkų ir lietuvių delegatai kategoriškai paneigė šį priekaištą ir pridėjo, kad Birutė ilgai gyvenusi ir garbingai mirusi. Iš negausių dokumentinių žinių apie Birutę galima spręsti, kad ji politiniame gyvenime nedalyvavo, bet žūti galėjo vidaus karų metu".

Bychovičiaus lietuviškoje kronikoje apie Birutę taip rašoma: "Kęstutis, valdydamas Žemaičius ir Trakus, girdėjo apie Palangos mergelę, vardu Birutę. Ji, pagal pagonių papročius, savo dievams buvo pasižadėjusi kaip vaidilutė. Kunigaikštis Kęstutis, nuvykęs į Palangą pasipiršo Birutei, bet Birutė jam atsakiusi, kad ji norinti pasilikti vaidilute iki savo mirties. Tada Kęstutis paėmęs ją į jėgą ir nusigabėjęs į Trakus, savo sostinę. Čia jis iškėlė su Birute dideles vestuves, į kurias buvo pakviestės ir savo broliaus. Jų pirmasis sūnus Vytautas gimė apie 1350 metus. Vėliau jie susilaukė dar dviejų sūnų — Tautvilo ir Žygimanto, ir trijų dukterų, kurių vardai buvo: Miklausė, Danutė ir Ringailė. Ringailė ir Danutė ištekęsijos už Mozūrų kunigaikščių, o Miklausė — už Tveros kunigaikščio Jono. Teigiama, kad Kęstutis turėjęs dar keturis sū-

nus, daug vyresnius už Vytautą, taigi jie turėjo būti Kęstučio pirmosios žmonos. Kai Kęstutis su savo sūnumi Vytautu buvo uždaryti kalėjime, Birutė buvusi išsiųsta į Lietuvos Brastą apsaugai nuo viduje vykstančių kovų. Kiti istorijos šaltiniai tvirtina, kad ji buvusi nužudyta Jogailai įsakius. Tačiau yra ir kontraversiškų tvirtinimų, kad ji mirusi apie 1389 metus ir kad jos palaidojimo vieta — Birutės kalnas Palangoje".

"Po to, kai 1382 m. buvo nužudytas Kęstutis, kilo versija, kad Jogaila ir Skirgaila nužudė ir Kęstučio žmoną Birutę. Apie tai rašė pats Vytautas jau minėtame užrašė (SRP, t. II. p. 713). Vygantas Marburgietis, įvykių vienalaikis, rašė, kad Kęstutis 1382 m. ją nusiuntęs į Brestą, kur ji Kęstučio priešų buvo paskandinta. Kryžiuočio Konrado Zelnerio laiške Vytautui taip pat minima, kad Vytauto tėvas ir motina žuvo nuo Skirgallos ir Jogailos. Jogaila Konstancos bažnytiniame suvažiavime 1415 teisinosi dėl to: jis tvirtino, kad Vytauto motina nebuvo nužudyta, o garbingai baigė gyvenimą, ir jos kapas pagarboje laikomas. Lietuvos metraščiai nieko nemini apie Birutės mirtį. Neužsimena apie tai nė lenkų kronika.

~~~~~  
Tėviškės Aidų prenumeratoros reikalu TĖVIŠKĖS AIDŲ prenumeratas Melbourne prieš ir po lietuviškų pamaldų šventoriuje priima V. Zemaitis.

Kitų vietovių mūsų prenumeratorius prašome prisiųsti prenumeratas, arba įmokėti platinėjams. Metinė prenumeratoros kaina \$ 8, T. A. Garbės Prenumerata — \$ 15.

~~~~~

Pasakojimas apie Birutę, kaip atskiras rašinys, sukurtas ne anksčiau kaip XV a. pradžioje. Galėjo būti užrašas netgi asmens, kuris atsiminė dar Vytauto gimimą ir jo gimimo vietą. Tai, be abejo, turėjo būti dvasiško, užrašęs tą pasakojimą, dar Vytautui gyvam esant, nes tas pasakojimas labai jam palankus.

Birutė, paprasta, labai graži ir išmintinga mergaitė, žemaičių buvo laikoma dievaite. Kęstutis ją prievarta atsigabėjęs į Naujuosius Trakus". (M

Informacija apie Lietuvių Sodybą

Sydney Lietuvių Sodyba yra jau įgyvendintas faktas. Sodybos statyba ir toliau eina labai tvarkingai. Visa kuo rūpinasi patikėtinės ir valdyba. Iki šiol turime pastatydinę keturis namus su aštuoniais butais, kurie pilnai apgyvendinti. Dabar einama prie galutinio susitarimo dėl tolimesnės statybos. Užsimoję pastatydinti dar du namus — taip pat su keturiais butais. Taip pat gautas sutikimas ir salę pastatyti. Salė prie Sodybos yra būtina. Ja ne vien tik gyventojai galės naudotis, bet bus galima panaudoti įvairiems parengimams, o taip pat ir pamaldoms. Kunigas P. Butkus jau atlaikė vienas Mišias prieš Kalėdas, nors ir be salės. Kai turėsime salę, pamaldos bus laikomos dažniau.

Šiomet mirė du Sodybos gyventojai. Abu velioniai sirgo širdies ligomis, ir mirtis, deja buvo neišvengiama.

Lietuvių Sodyba yra savo rūšies labdarybės reikalas. Visame kultūriniame pasaulyje yra svarstoma, kaip išrišti senesnio amžiaus žmonių vienvės klausimą. Tik turint Sodybas — Retirement villages tas klausimas gali būti išspręstas. Man būnant Londone, Romoje ir kitur, buvau lietuvių klausinėjamas apie mūsų Sodybą — ja susidomėjimas didelis. Neseniai

Jucas, "Lietuvos Metraščiai" 79 p.).

V. Sruogienė savo Lietuvos istorijoje tik labai trumpai paminėti kunigaikštienę Birutę: "Kęstutis buvo sukūręs tikrai lietuvišką šeimą: jis buvo vedęs vieną žemaičių kunigaikščio dukterį, gražulę Birutę, augino vaikus pagal senuosius papročius. Jo mylimiausias sūnus buvo Vytautas. Apie Birutės mirtį taip aiškinama: "Apie Birutės mirtį tikrų žinių nėra. Po Kęstučio mirties ji daugiau jokiuose raštuose nebeminima, gal ji ir mirė netrukus po vyro mirties. Pagal padavimą jos kapas yra Baitijos pajūryje, prie Palangos. Tai garsusis Birutės kalnas. Jau XVI amžiuje istorikas M. Strykovskis pažymi, kad toji vieta yra žmonių gerbiama kaip didžiosios kunigaikštienės kapas". (V. Sruogienė, Lietuvos ist., 91 pusl.).

Tokie yra migloti istoriniai duomenys apie mūsų didžiąją ir mylimąją kunigaikštienę Birutę. Šiaip ar taip, Birutė Lietuvos istorijoje, nors ir nepakankamai išryškinta, bet neabejotinai konsantuota, kad tai šviesi ir kilni asmenybė. Kaip tokia, savo būdu, be abejo, dariusi gerą įtaką taip savo vyrui Kęstučiui, taip sūnui Vytautui, kurie mūsų istorijoje yra narsiausi ir garbingiausi vyrai.

Birutė — ir rašytojų mėgiamas charakteris. Apie ją yra sukūręs ilgą eilėraščių — poemėlių Silvestras Valiūnas (1787-1831) "Istorinė daina"; V. Mykolaitis — Putinas (1893-1967) gal daugiausia pagerbęs Birutę — parašęs visą dramą — misteriją "Vaidilutė motina". Taip pat ir daugelis kitų rašytojų ar tai poezijoje, ar kituose literatūrinuose veikaluose, ją su meile mini. (m. m.)

girdėjau, kad ir Čikagos lietuvių subruzdavo dėl sodybos įsigijimo. Mes jau tokią sodybą turime ir nuo mūsų priklauso, kaip galima greičiau ir gražiau plėstis, o galimybių yra begalės. Statyba eina vis brangyn. Gyventojų įnašų ir aukų neužteks. Reikia ir visų Draugijos narių bendros jėgos, kad užsimojimus greičiau įvykdytume. Sodyba yra Sydney Lietuvių Moterų Socialinės Globos D-jos nuopelnas. Tokia sodyba tik viena Australijoje, ir mes galime ją didžiuliu džiaugtis. Džiaugiasi ir gražiai sugyvena Sodybos dabartiniai gyventojai. Vienas malonumas juos aplankyti. Todėl D-jos narės lankytės ten dažniau ir jauskitės kaip namie.

Didelė padėka priklauso Sodybos statybos patarėjams: p.p. Jonaičiui, Jarembauskui, Bauzei. Patarėjo Jonaičio vadovavimas labai palengvina patikėtinės statybos rūpesčius. Labai nuoširdžiai dėkoju p. J. Palaičiui, kuris Sodybai padirbo suolus ir juos padovanojo. Tai tikrai jo didelė auka ir ji turi būti įvertinta ne vien valdybos, bet ir visų D-jos narių. O narės taip pat dėkoju už visokeriopą darbuotę.

Ona Baužienė,
SLMSG D-jos Pirmininkė

LIETUVIŲ DIENOS

Rugpjūčio 2 d. Lietuvių Namuose įvyko visuotinis LDR K. to posėdis. Po pirm. V. Baltučio padaryto įvado, sekė visų paren gimų vadovų pranešimai.

Lietuvių Dienų atidarymo pamaldos įvyks gruodžio 27 d. šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje. Pamaldų metu giedos šv. Kazimiero Parapijos bažnytinis choras, diriguojamas N. Masiulytės. Gruodžio 29 pamaldos Adelaidės šv. Pranciškaus Ksavero katedroje, kurių metu giedos jungtinis Melbourne Lietuvių Parapijos bažnytinis choras ir Melbourne Dainos Sambūris, kuriems diriguos P. Morkūnas.

Dailės Parodos vadovė L. Pocienė pranešė, jog paroda vyks gruodžio 26-31 Lidums Meno galerijoje. Nuomos galerija neimianti, tik 30-33% mokesčių už parduotus kūrinius. Tiksliau bus sužinota galerijos savininkui su grįžus iš užsienio. Taip pat dar bus galutiniai aptarta parodos meninis lygis ir parodoje dalyvaujančių dailininkų skaičius.

Literatūros Vakarų vadovas Pr. Pusedešis pranešė, jog ilgai užtrukęs susirašinėjimas su užsienių pasibaigė. Bus susirišta su Australijoje gyvenančiais literatais bei dainininkais. Literatūros Vakarai įvyks Liet. Kat. Centro salėje gruodžio 26 d.

Apie Sporto Šventę pranešė P. Andrijaitis. Sporto Šventėje gruodžio 27-31 įvyks apie 50 krepšinio rungtynių, be tinklinio ir šachmatų. Į Sporto Šventę atvyks Brisbanės Lietuvių Klubas "Neries" sportininkai. Sporto Šventėje dalyvaus 7 sporto klubai — apie 230 sportininkų. Paruoštas Sporto Šventės ženklio projektas.

ALT "Vaidilos" adm. J. Neverauskas pranešė, jog A. Kai rieo veikalo "Šviesa, kuri užside-

gė" pastatymas vyksta labai kukliai. Spektaklis įvyks Lietuvių Namuose gruodžio 27.

Taut. Šokių Šventės reikalų pasisakė "Žilvino" vadovė R. Bielskytė. Taut. Šokių Šventė įvyks APOLLO stadione gruodžio 28, dalyvaus apie 120-140 šokėjų. Šeši šokius atliks visos grupės bendrai, o po to pasirodys kiekviena grupė atskirai.

Jaunimo Vakarų vadovė E. Varnienė pranešė, kad yra užvestas susirašinėjimas su visomis liet. kolonijomis. Gauta įvairių pasiūlymų ir, kur įmanoma, bus tariamasi asmeniškai. Jaunimo Vakarą norima pagrįsti tautine dvasia. Pertho lietuvių jaunimas žada atvežti montažą. Jaunimo Vakarai įvyks Scotts teatro salėje gruodžio 29.

VIII-sios Dainų Šventės vadovė yra G. Vasiliauskienė. Dainų Šventė įvyks Adelaidės Town Hall gruodžio 30. Šventėje dalyvaus pavieniai Australijos lietuvių chorai, jungtinis choras apie 200 dainininkų, vaikų choras apie 100 dainininkų, kuriam diriguos R. Kubiliūtė ir kanklių muzika.

Pranešimą apie būsimąją ALB Krašto Tarybos suvažiavimą padarė ALB Krašto Vald. pirm. V. Neverauskas. Suvažiavimas vyks Liet. Namuose gruodžio 28-30. Suvažiavime dalyvaus 70-80 ALB Krašto Tarybos

atstovų ir PLB pirm. B. Nainys su 40-50 svečių iš Amerikos.

Naujų Metų Sutikimo Balias įvyks gruodžio 31 d. Centennial Hall. Jį ruošia ALB Adelaidės Apyl. Valdyba.

Lėšų reikalų kalbėjo dr. S. Pacevičienė. Lėšos yra telkiamos dviejų atskirų loterijų būdu. Bilietų platinimui yra pakviestas Akademiniis Skautų Sąjūdis ir pavieniai asmenys. Loterijoms fantus aukojo: A. Vaitiekūnas — kilimą; Australijos lietuviai menininkai — 6 tapybas ir 2 skulptūras. Loterijų bilietai jau platinami.

Apgyvendinimo reikalų pasisakė vadovas P. Launikaitis. Atvyks 500-600 asmenų, kurie dalyvaus programoje. Svečių gali būti apie 1.000. Svečius apgyvendinti ieškoma privačiuose namuose. Užvestas pasitarimas su Lincoln College ir Classic Private Hotel.

LVS "Ramovė" Adelaidės skyrius numato suruošti iešminę gruodžio 29 d. vieta ir laikas dar nėra galutinai nustatyta.

LDRK sekret. O. Stimburiene

Viešas minėjimas

Akademiniis Skautų Sąjūdžio 50 metų gyvavimo jubiliejaus minėjimas įvyks Sydnėje spalio 6 d. 4 val. p.p. Liet. Klubas mažoje salėje, Bankstown. Minėjime kalbės inž. Izidorius Jonaitis — korp! Vytis filisteris, Giedra Gustaitė — Akad. Skautų draugovės filisterė. Seks meninė dalis. Į minėjimą kviečiame visą lietuvišką visuomenę, vyresniusius skautus, studentus, filisterius ir buvusių Lietuvos universitetuose visų korporacijų filisterius.

Akad. Skautų Sąjūdžio Sydnėjaus filisteriai

Vergai stato Sibiro geležinkelį

Sovietai per Sibirą pradėjo tiesti naują geležinkelį. Tiem darbams atlikti numatyta masiniai naudoti jaunimą, nes Sibire nėra jokios laisvos darbo jėgos. Reikia manyti, kad respublikų komjaunimo organizacijos turės sudaryti "savanoriškus" būrius ir juos siųsti į šią geležinkelio tiesimo darbovietę.

Registruotų komjaunuolių Sovietų Sąjungoje yra apie 34 milijonai, o okupuotoje Lietuvoje — apie 300 tūkstančių. Anais

caro laikais, kai Lietuvos jaunimas buvo imamas į kariuomenę ir dažniausiai siunčiamas tarnauti į Sibirą, daug jaunuolių bėgo Amerikon, ir didele dalimi iš jų išaugo Amerikos lietuvių gyvenimas.

Dabartiniai raudonieji Rusijos carai užtvėrė visas sienas, kad niekas negalėtų kitur išvykti, o geležinkelio tiesimui (apie 2.200 mylių nuo Lenos iki Amuro upių) veža jaunimą į visai neapgyventas vietas — Sibiro tundras.

Kai buvo kasamas Baltijos — Baltųjų jūrų kanalas tik 227 kilometrų ilgio (baigtas 1933), tada Lietuvoje buvo žinių, kad tuose darbuose žuvę apie 40 tūkstančių darbo vergų. Dabar tą anuometinį gandą Solženicinas patvirtina. Jis savo antroje knygoje "Gulag Archipelago" mini ten žuvus 250 tūkstančių darbo vergų. Šios sritys ir tada buvo žmonių apgyventos.

Tiesa, dabar tokiems darbams atlikti yra žymiai geresnė technika, bet bolševikų pažiūros į žmogų, tuo labiau į darbininką, nepasikeitė, vergija nesumažėjo, priverstinių darbų stovyklos tebėra perpildytos, nors jose mirimo procentas labai aukštas. (ELTA)

CANBERRA

Dr. K. Kemežio meno paroda

Rugsėjo 13 d. Canberros teatro galerijoje buvo atidaryta K. Kemežio individualinė meno paveikslų paroda, kuri tęsėsi iki rugsėjo 15. Parodoje buvo išstatytas 21 jo paties ir keletas jo 8 metų dukrelės paveikslai.

K. Kemežys jau ne pirmą kartą pasirodo meno parodose. Šįkart jo paveikslai visi skirtingi, pasukę modernaus meno kryptimi, vienur artimesnis futurizmui, kitur surealizmui, gal stipriau pasireiškia kubizme. Jo ryškių spalvų, griežtų kontrastų, puikių spalvų derinys, švelnių geometrinių linijų kompozicijoje davė patrauklų pasigėrėtiną vaizdą. K. Kemežys yra nuoširdus jausmo menininkas. J.

KUN. DR. KAZIMIERAS URBONAVIČIUS

GYVENIMO BRUOŽAI

100 metų kai gimė Amerikos lietuvių rašytojas Jonas Kmitas

Marijampolės gimnazijoje

Mažasis Kaziukas jau pradžios mokykloje pasireiškė išsiskiriančiais gabumais: išėjo pradžios mokyklos kursą rusiškoje mokykloje per dvejis metus. Pradėjo mokytis 1881 m. ir užbaigė 1883 metais. 1890 m. Kaziukas išeina 5 kl. mokslą ir gauna pažymėjimą ir 1891 m. įstoja į Dvasinę kunigų seminariją Seinuose. Šioje seminarijoje mokėsi du trečdaliai lietuvių ir vienas trečdalis lenkų klierikų. Tačiau pamokos buvo dės tomos lenkiškai arba lotynų kalba. Buvo ir rusų kalba dėstoma, aišku rusiškai. Lietuvių kalba buvo leidžiama tik pamokslų pratyboms naudoti.

Dar Marijampolės gimnazijoje besimokydamas, jaunas Kaziukas sužinojo, kad lietuviai nėra lenkai. Sužinojo apie Basanavičių, Daukantą, Valančių, Kudirką. Jam vis daugiau ėmė rūpėti Lietuva praeities istorinėse gelmėse.

Jau vėliau K. Urbonavičius rašė savo atsiminimus:

... atsidėjęs, su didžia meile, kalbėmės Kuršaičio gramatikos ir sintaksės taisykles, atmintinai mokėmės Donelaičio ir Petro Armينو — Trupinėlio eilėraščių, Tatarės pasakėčias ir

Vladas Mingėla

kt. anuomet paskelbtus kūrinius.

Pagaliam ir su 5 gimnazijos klasėmis priimamas į Seinų seminariją.

"Knap" lietuviškas laikraštis, o vėliau "Vilties" draugija

Atsirado klierikų, kurie dėl lenkų protegavimo nerimo. Jiem atrodė, jog turėtų pirmauti lietuvių kalba. Nepriklausomos Lietuvos idėjos brendo. Štai klierikų grupė: Gustaitis, Staugaitis, A. Staniukynas, Žilinskis. Krikščiuokaitis ir kt. slapta įsteigė "Vilties" draugiją išmokyti lietuviškai taisyklingai rašyti ir kalbėti, kelti tautinį susipratimą, ugdyti tėvynės meilę ir galvoti apie Lietuvos laisvę. Pradžioje, dar A. Miluko laikais, Seinų seminarijoje buvo leidžiamas ranka rašytas laikraštėlis "Knap", o prie K. Urbonavičiaus — ėjo mėnesinis "Viltis" ir I ir II-jį redagavo A. Milukas, K. Urbonavičius buvo uolus bendradarbis.

Per jaunas baigia Dvasinę Seinų seminariją

K. Urbonavičius baigia seminariją vieneriais metais per jaunas. Įšventinimas užsitęsė iki 1897 m. vasario mėn. 7 d. (iš

ventinimą kunigų atliko Varšuvoje vysk. Ruškys). Priskiriamas prie dviejų paskutiniųjų baltųjų marijonų Marijampolėje. Vėliau tris metus vikarauja Paprūsėje, Zanavykuose, Kaimelio parapijoje — prie Jurbarko, visai prie Nemuno. 1901 m. vėl iškeliamas vikaru į Podlesiaką — kur sudarė daugumą lenkiškai kalbantieji katalikai. Taip vadinamoj Poswiatne parapijoje K. Urbonavičiui teko išbūti net 4 metus. Tie 4 metai amžiumi prailgo: jokio artimo žmogaus, o juo labiau niekur lietuviško žodžio jam neteko išgirsti.

Pagaliam ryžosi pakeisti savo gyvenimą. Nutarė vykti Šveicarijon aukštųjų teologijos mokslų studijuoti. Tačiau važiuojant traukiniu pro Berlyną K. Urbonavičius pats sau pasakė — į Šveicariją nevažiuosiu! Mano kelias vandeningas, jis eina per Atlantą: važiuoju Amerikon. Tikslas tas pats — studijuoti. Pasiryžęs žmonės dažniausia laimi. Vietoj Šveicarijos, K. Urbonavičius 1905 m. vasario 2 d. išlipa iš laivo Baltimorės, Md., uoste ir nuo tų metų nebuvo niekur iš Amerikos išvykęs. 1947 m. vasario 9 d. atšventė 50 metų kunigystės sukaktį. Bažnytinės vyresnybės buvo pakeltas į prelatus.

(Bus daugiau)

PADĖKA

Mūsų brangiajai mamai, uošvienei, senelei ir prosenelei EMILIJAI BERNOTIENEI mirus, iš draugų sulaukėme didelio supratimo ir šiltos paguodos. Visiems ją lankiusiems ligoje nuoširdžiai dėkojame. Gilus ir nuoširdus ačiū kun. Pr. Vaseriui už atliktas visas laidotuvių apeigas, kun. Pr. Daukniui už šv. sakramentais aprūpinimą, Lietuvos Katalikų Moterų ir Socialinės Globos Draugijoms ir visiems taip gausiai dalyvavusiems rožančiujė ir laidotuvių, už gėles, vainikus, užuojautas ir ypačiai už tokias gausias aukas šv. Mišioms. P. Danai Žemkalnienei už lietuviškos žemelės užbėrimą specialus ačiū.

Bakaičių šeima

PERTAS

A. A. ANTANAS MILIAUSKAS

Po ilgos ir sunkios ligos rugpiūčio 24 d. mirė D.L.K. Algirdo pulko karys — savanoris Antanas Miliauskas, 73 m., kilimu marijampolietis, patriotiško ir gilaus katalikiško nusiteikimo žmogus. Gyvai domėjosi lietuviška veikla, prenumeravo lietuvišką spaudą. Žinia, kad Australija išdavė Lietuvai Rusijai Antaną visai pribaižė: jo akyse sužibo ašaros ir ambulanse nuvežtas į ligoninę mirė. Rugpiūčio 30 d. kun. J. Petrauskas vadovavo rožančiui, o sekančią dieną po gedulingų šv. Mišių su daugeliu lietuvių velionio palaičius palydėjo į Karakatos kapines. Abi dienas prie velionio karsto garbės sargyboje stovėjo savanoriai ir ramovėnai — A. Klimaitis ir V. Valaitis. Karstas buvo apdengtas Lietuvos vėliava. Laidotuvių proga velionio vardu buvo suaukota \$ 32 Tautos Fondui. Kapinėse atsisveikinimo žodį tarė Andrius Klimaitis. Liko žmona, duktė, sūnus ir anūkai. Išsėkis Viešpaties ramybėje. A. K.

Sugedus Jūsų T. V., radio ar kitam elektriniam aparatui — sąžiningai ir prieinama kaina patalsys

J. Krasauskas, 29 Camdon St., Pascoe Vale. Telef. 35 5059. ASTRON ELECTR. SERVICE

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

Remontas ir parama

Tautiečiai dalyvavę Melbourno Lietuvių Klubo metiniame susirinkime, o ir kitomis progomis atsilankę į Lietuvų Namus, patys gerai matė juose vykdomo remonto ir jų gerinimo bei puošimo darbus, todėl ne vienas jų čia pat įteikė savo skirtas paramos sumas, tuo prisidedami prie tų darbų vykdymo, o taip pat suteikdami ML Klubui Tarybai moralinį pritarimą bei paskatinimą tęsti darbą iki galutinio namų įrengimo bei jų išpuošimo.

100 dol. aukojo Australijos Lietuvių Studentų Sąjungos Melbourno skyrius, 60 dol. — V. Lakickas, po 50 dol. — V. ir B. Vaitkai, M. ir L. Žagarnauskai, po 20 dol. — L. ir M. Bučeliai, V. Bieliauskas, Z. Jablonskienė ir St. Zakas, 16 dol. — B. Duoba, 15 dol. — K. Kasulaitis, po 10 dol. — V. Iva, M. Saženienė, St. Stropus.

ML Klubui Taryba nuoširdžiai dėkoja aukojusiems ir turi viltį, kad visi Melbourno lietuviai dėsįs sava dalimi prie vykdomų darbų remimo.

MLK Taryba

SKAITYKITE "TĖVIŠKĖS AIDUS" IR KITAM UŽPRENUMERUOKITE — PALAIKYKITE LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ

TĖVIŠKĖS AIDAI
SAVAITRAŠTIS

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031.

Tel. 33 2355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaguoja Redakcinė Komisija. Vyr. redaktorius kun. Pr. Dauknys. Korespondencijas ir straipsnius siųsti šiuo adresu: Tėviškės Aidai, 18 Henry St., Kensington, Vic. 3031

Prenumeratos kaina metams 8 dol. Kituose kraštuose 9 dol. Atskiras numeris — 20 centų. Skelbimai už skilties viena colį \$ 1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra. Prenumeratą siųsti šiuo adresu:

TĖVIŠKĖS AIDAI, 18 Henry St., Kensington, Vic. 3031

TOBULI CARL ZEISS AKINIAI

VOKIEČIŲ DIPLOM. OPTIKAS

TAUPLYK IR SKOLINKIS TALKOJE

LIETUVIŲ KO-OPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA TALKA

MOKA: už indėlius (depozitus) 7% metinių palūkanų už terminuotus 2 metams, (nemažiau \$ 500) indėlius 8% metinių palūkanų, už įnašus (šėrus) iki 7½ dividendo.

DUODA: paskolas iki 5000 dolerių įkeičiant nekilnojamą turtą, iš 10½% užskaitant kas 3 mėn., asmenines paskolas iki 3000 dolerių su garantuotojais iš 11½% užskaitant kas 3 mėn., asmenines paskolas iki 1000 dolerių be garantijų iš 12½% užskaitant kas 3 mėn.

Talkos įstaiga veikia šeštadieniais nuo 11 val. iki 2 val. p.p. Lietuvių Namuose, 50 Errol St., North Melbourne. Pašto adresas: Talka, Box 4051, G.P.O. Melbourne, 3001.

PERTAS

Pakvietimas

Jo Ekscelencija Pertho Arkivyskupas kviečia lietuvių katalikus bei kitus krikščionis į metinę Eucharistinę Procesiją, kuri įvyks Aquinas College spalio 27 d., 3 val. p.p. Šių metų procesija yra svarbi tuo, kad minimi Šventieji Metai. Arkivyskupas pageidauja, kad kuo galima daugiau lietuvių dalyvautų tautiniais rūbais.

Kun. J. Petrauskas

PADĖKA

"Tėviškės Aidams" paremti balius praėjo labai gerai. Už jo pasisekimą reiškiamo širdingą padėką: Loterijos fantų aukotojams p.p. Kostui Ankui, Mickiui, Grosams, U. Ališauskienei, Petniūnienei, E. Šlitterienei, S. Vinevičienei ir Rušienei. Loterijos bilietų platintojoms, aukų rinkėjams ir laimingų bilietų traukėjai p-lei Valei Šatkauskaitėi, (Sydnėjaus "Miss Lithuanian")

Meninės programos atlikėjams: Moterų duetui p.p. E. Belkieni ir A. Storpirštiei, o taip pat ir dueto vadovei Z. Belkutei. Savanoriškai prisidėjusiam solistui Dariui Gečiauskui, Vyrų "Plūktetui": E. Lašaičiui, P. Ropėi, J. Barilai, J. Šarkauskui, A. Kramiliui, E. Slonskiui, V. Burokui, V. Stasiūnui ir okteto vadovui A. Plūkui — nepailstamam talkininkui.

Klubo virtuvės šeimininkei p. Kaufeldienei ir jos padėjėjoms už skanius pagamintus valgius ir gražų — malonų patarnavimą svečiams.

Sydnėjaus Lietuvių Klubui vadovybei už suteiktą nemo kamai naudotis klubo sale, orkestru ir visais kitais klubo patarnavimais ir dar priedo, parėmusius piniginius šį balių.

Visiems atsilankiusiems svečiams iš arti ir toli. Aukojusiems baliuje: Po \$ 10 — p. Kaufeldienė, p. Jermalauskas, H. Meiliūnas su poniu (A. Lukšyte), po \$ 5 — Dr. Kišonas, A. Leveris, p. J. Rembauskas, po \$ 4 — J. Kedys, V. Juzėnas, J. Šarkauskas, L. Pauliukonis, po \$ 3 — K. Badauskas, V. Vasaris ir A. Baužė, po \$ 2 — p. Rimgaudas, B. Paskočimas, Dragūnaitis, K. Bagdanavičius, Ruša, Žemaitis, F. Andriukaitis, V. Čilvinas, S. Grybas, J. Bastys, Jablonskis, Jablonskienė, E. Lašaitis, V. Staitis, A. Kramilius, Baltanavičius, K. Butkus, E. Šlitteris, A. Skirka, Veteikiai, Staugirdai, S. Abramavičius, Ad. Laukaitis, J. Jasiulis, Mažeika, I. Jovaitis, V. Burakas, B. Kaufeldas, V. Kondrackas, S. Dauginienė, p. Daudoras, A. Šumskas, E. Bartkevičius, J. Ozarskis, J. Daubaras, B. Genys, Z. Storpirštis, P. Zarembo, po 1 — A. Mauragis, N. Žygienė, V. Miniotas, V. Šreideris, S. Šapovas, Kapcikaitis, P. Ropė, I. Petrikas, O. Jarmalavičienė, N. Gilienė, J. Čekauskas, K. Andriūška, K. Marčiulionis. Neįskaitomi parašai \$ 31.60.

Visiems širdingas ačiū. Jei ką per klaidą nepamirėjome — labai atsiprašome.

ALK Kultūros D-jos Valdyba

Newcastle

Protėsto akcija

ALB Apylinkės Valdyba. sužinojus Pabaltijo išdavimą, tuojau susirinko nepaprastam posėdžiui M. ir Z. Zakarauskų bute. Nutarta pasiųsti protesto telegramas Mr. Whitlamui ir opozicijos lyderiui Mr. Sneddenui, kiekvieną lietuvių aprūpinti protesto tekstu ir pasiųsti asmeniškai parlamentarams ir t.t.

Valdybos pirm. Alf. Šernas pranešė, kad Newcastle Pavergtųjų Tautų komitetas nutarė tuojau pat imtis protesto veiksmų. Mūsų valdybos nariai įpareigojo A. Šerną šią akciją visai paremti savo dalyvavimu Pavergtųjų Tautų komiteto posėdžiuose ir šią akciją finansiniai remiant valdybos lėšomis. Kiekvienas lietuvis laiškais ar telefonu buvo painformuotas apie šios akcijos — protesto organizavimą. Ir šį kartą tą darbą pasigėrėtinai atliko valdybos sekretorius K. Lizdenis.

Protesto demonstracija

Stiprių protesto minčių pilni du kartus posėdžiavo Apylinkės pirm. A. Šerno bute Baltic Action grupė ir Captive Nations Council atstovai — 11 asmenų, atstovaudami ukrainiečius, lenkus, pabaltiečius ir vietinius draugiškus australus. Nutarimų rezultate buvo suredaguota ir atspausdinta virš tūkstančio lapelių "Support the Baltic States" ir "Baltic States Freedom Protest", kurie paskleisti rugpiūčio 16-18. Newcastle dienraštyje "Morning Herald" rugp. 16 paskelbtas Pabaltiečių komiteto straipsnis "Protest on Baltic recognition" ir didelis apmokamas skelbimas.

Protesto gausi demonstracija buvo įspūdinga ir mūsų naujai paminėta spaudoje, per radiją ir televiziją, išpopuliarintas gėdingas Whitlamo darbas, išduodant Pabaltijo valstybes Rusijai. "Morning Herald" rugpiūčio 19 d. laidoje išidėjo demonstracijų didžiulę nuotrauką per 5 skiltis, rašydamas, kad virš 300 imigrantų iš Lietuvos Latvijos ir Estijos protestavo, smerkdamiesi Whitlamo išdavimą, kur Liet. Bendr. pirmininkas A. Šernas kvietė australus prašyti savo parlamentarus, kad valdžia panaikintų niekingą Whitlamo išdavimą. Mr. E. Cupit, buv. Legacy prezidentas, abiejų didžiųjų karų veteranas, pasakė, kad alijantai turėjo milijonus aukų dėl to, kad būtų Baltijos valstybės nurašytos, ir esame sukręstį, kad Whitlamo valdžia susidėjo su didžiuliais karo nusikaltėliais imperialistais.

Tautinę pareigą atlikus

Newcastle lietuviai rašė daug peticijų parlamentarams, valdžios bei opozicijos lyderiams, atlikdami puikų tautinio solidarumo darbą. Ypač dėkojame Romui Bruzgai ir A. Bajaliui, paaugojusiems darbo dieną plakatų gaminimui, V. Kristiensen — meno mokyklos lankytojai už savanorišką plakatų puošimą ir visiems dalyvavusiems demonstracijoje, aukojantiems susidariusioms protesto išlaidoms.

ALB Newcastle Apyl. Valdyba

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KAPELIONAI

Melbourne: Kun. Pr. Vaseris, 18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 33 2355.

Pamaldos sekmadieniais 12 val. St. John's bažnyčioje, East Melbourne, Victoria Parade ir Hoddle St. kampas. Išpažintys nuo 11.30 val.

Brisbane: Kun. Dr. P. Bačinskas, 388 Cavendish Rd., Coorparoo, Qld 4151. Tel. 97 8715.

Pamaldos sekmadieniais 10.15 val. St. Mary's bažnyčioje, Peel ir Merivale gatvių kampas, South Brisbane. Išpažintys prieš Mišias.

Geelong: Kun. Pr. Dauknys, St. Peter & Paul's, Malone St., Geelong, Vic. 3220. Tel. 98 853 (savaitgaliais), savaitės metu Tėviškės Aidų adresas

Pamaldos sekmadieniais 10 val. šv. Jono bažnyčioje, St. David St., North Geelong. Išpažintys pusę valandos prieš pamaldas.

Perth: Kun. J. Petrauskas, Lochee St., Mosman Park, WA 6012. Tel. 3 2276.

Pamaldos sekmadieniais 11 v. St. Francis Xavier bažn., East Perth, West Parade ir Windsor St. kampas.

Adelaide: Kun. A. Spurgis MIC ir kun. A. Kazlauskas MIC, 6 Third Ave, St. Peters, SA 5069. Tel. 42 1633

Pamaldos sekmadieniais 9 val. ir 11 val. Pirmajais mėn. penktadieniais ir privalomose šventėse 7 val. vak. — šv. Kazimiero koplyčioje, Lietuvių Katalikų Centre, 6 Third Ave, St. Peters.

Sydney: Kun. P. Butkus, Christian Brothers, 68 The Boulevard, Lewisham, NSW 2049. Tel. 560 8989. Kun. P. Martūzas, De La Salle Brothers, Oakhill, Castle Hill, NSW 2154. Tel. 634 2424.

Pamaldos sekmadieniais 11.30 val. St. Joachim's bažnyčioje, Lidcombe (prie John St.). Išpažintys nuo 10 v

MELBOURNAS

Pirmajai Komunijai vaikai pradėdami ruošti ateinančią sekmadienį. Tėveliai prašomi vaikus išmokyti poterių. Pirmoji Komunija gruodžio pradžioje.

Kun. Pr. Vaseris praėjusį savaitgalį buvo išvykęs į Adelaidę Ateitininkų Sendraugių ruošiamą Literatūros, Dainos ir Muzikos Vakara, kur skaite savo kūrybos. Sekmadienį šv. Kazimiero bažnyčioje aukojo šv. Mišias ir pasakė pamokslą.

Kun. S. Gaidelis, SJ, rugsėjo 18 d. išvyko į JAV porai mėnesių aplankyti savo seseris ir brolio gimines, su kuriomis nesimaitė 30 metų. Grįš per Europą. Kelionę jam apmokėjo giminės Amerikoje.

"Tėviškės Aidų" redaktoriaus straipsnis "Balts dismayed at sell-out" — Pabaltiečiai išgąsdinti pardavimu — atspausdintas "The Advocate" laikraštyje rugsėjo 19 laidoje.

Vitalija Kaulėnienė surinko daug parašų ir 50 peticijų pasiuntė savo elektorato parlamentui.

M. L. S. K. "VARPAS" kviečia visus į

POBŪVĮ

kuris įvyks Spalio 5 d. 7 val. vak., Liet. Namuose, Melb. Gros nuotaikingas orkestras ir visi svečiai bus pavaišinti šiltomis dešrelėmis su kopūstais. Stiprūs ir silpni geri- mai bus gaunami vietoje.

Bilietai kaina \$ 4, sportininkams ir moksleiviams \$ 2. Bilietai galima iš anksto užsakyti pas p. Ragauską, tel. 93 6574 ir p. Vaitiekūniene, tel. 379 2325.

MLSK "Varpas" Valdyba

LATROBE VALLEY

Rugsėjo 28 d., šeštadienį Morwellio Town Hall mažojoje salėje ruošiamas Tautos Šventės minėjimas, po kurio ten pat įvyks suneštinės vaišės.

Minėjimo pradžia punktu- aliai 7.30 val. vak. Prašome vi- si skaitlingai dalyvauti.

Seniūnė

Printed by Polpress Pty. Ltd., 23 Clifton St., Richmond, Vic. Published by Mr. V. Laukaitis as a President of the Lithuanian Catholic Federal Committee 69 Devon St., Cheltenham Vic. 3192.

HOBARTAS

Vėl protestavome

Naujas protesto mitingas buvo suruoštas rugsėjo 1 d. Lenkų salėje. Po Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnų sekė kalbos. Iš darbiečių partijos valdžios kalbėjo John Coates MHR ir senatorius M. Everett, kurie abu gynė darbiečių užimtą liniją. Iš opozicijos kalbėjo M. Hodgman, B. Harradine, Dr. K. Kruup ir lietuviai A. Taškūnas ir R. Tarvydas. Viskas ėjo pusėtinai ramiai, tik vienas darbietis australas gerokai išgėręs pradėjo šūkauti, tai, žinoma, buvo nuramin- tas. Po mitingo jis nuėjo į "The Mercury" redakciją ir papasa- kojo, kad jį norėjo Pabaltiečiai sumušti. Buvo mums daug vargo, kol privertėm redakciją šitokią Pabaltiečiams taikomą šmeižtą atšaukti.

Mūsų akcija vyksta ir toliau. Suorganizuotas HELLP (Help Estonia, Latvia Lithuania People) komitetas ir mūsų bendruomenė rašo laiškus redakcijom, parlamentarams, lanko valdžios atstovus, kad Pabaltijį užtartų prieš begėdišką išdavimą Sovietams.

J. Paškevičius

PADĖKA

A. A. Izidoriui Gestartui mirus, dėkoju kun. P. Daukniui koplyčioje kalbėjus rožančių, kun. P. Vaseriui laikiusiam pamaldas bažnyčioje ir kapinėse, atsisveikinimo žodį tarusiems kapinėse N. Butkūnui — Karių Ramovės vardu, A. Ramanauskui — Lietuvių Namų Klubo vardu, K. Kazlauskui — Bendromenės vardu, Soc. Globos D-jos moterims už paruoštus pietus, V. Augūnui, J. Valiaugai už paramą, O. Duobienei, o ypatinga padėka A. Bajorui savo mašina mane vežiojusiam tvarkant dokumentus. Taip pat ir visiems dalyvavusiems maldose koplyčioje, bažnyčioje, palydėjusiems velionį į kapines, už gėles, vainikus visiems nuoširdus ačiū.

E. Seženis

A. A.

Apmokamas skelbimas

Jurgis Sasnauskas

Jurgis Sasnauskas — Santas sunegalavęs širdimi mirė rugsėjo 15 d. Melbourne Royal ligoninėje. Velionis buvo gimęs 1906 m. Bružių km., Vilkijos valsč. nepasiturinčioje šeimoje, bet iš mažens siekė mokslo, kiek sąlygos leido. Tarnavo Lietuvos kariuomenėje ir 1928 m. buvo paleistas į atsargą iš Ryšių batalijono vyr. puskarininkio laipsniu. Vėliau prie Švietimo ministerijos išlaikė gimnazijos abiturijos egzaminus ir besimokydamas Socialinių ir Politinių mokslų institute dirbo įstaigose, pasiekdamas aukštas vietas.

Melbourne praktikuojančio kataliko principų vedinas mums buvo pažįstamas kaip tvarkingai gyvenančio lietuvių pavyzdys, koku jis ir liks mūsų atmintyje. Liūdi Tave, mielas Jurgi, visa mano šeima, nes laikėme Tave savo šeimos nariu. Liūdi Tave likusi žmona Lietuvoje su sūnum Jurgiu, kurio iš viso nebuvai matęs. Po tremties vargų ilsėkis Viešpaties Ramybėje.

B. S.

AIŠKUMO DELIAI

Sąryšyje su mano redaguojamame moterų lakšte "Gabija", balandžio mėnesio numeryje tilpusiu straipsniu "Ačiū Tau, Gina", kurio autorė irgi esu aš, girdėjau, jog yra kaltinamas "Mūsų Pastogės" redaktorius dr. A. Mauragis; aš manau, kad atėjo jo laikas paaiškinti Dr. A. Mauragis nėra atsakingas už straipsnius, telpančius moterų spaudos lakšte. A. Mauragis atlieka didelį mums patarnavimą, už kurį esu jam nuoširdžiai dėkinga, tą lapą surinkdamas spausdinimui ir išsiuntinėdamas jį kartą į mėnesį drauge su "Mūsų Pastoge". Rašini "Ačiū Tau, Gina" rašiau ne iš piktos valios ar kam asmeniškai pakenkti, bet vien pareiškiau nepasitenkinimą mūsų nelabai rūpestingu viešnios priėmimu. Viešnia pati nusiskundė, jog su pianiste turėjo pačios susišiurėti pianiną Canberroj; Melbourne reikėjo lipti per dažų skardines ir buvo švenčiamos sidabrinės vestuvės Sydney, kurias tikrai buvo galima savaitę ar kitą atidėti. Šiuo rašiniu niekam asmeniškai kaltės neužmečiau. Nežinau, kas atsakingas už Canberros pianiną, nežinau, kas turėjo asmeniškai pasirūpinti Melbourne Lietuvių Namų sutvarkymu ir pianino nublizginimu, nežinau ir nepažįstu sidabrinės vestuvės šventusių žmonių Sydney. Tuo pačiu manau, jog viešnia, pasakodama mums, t. y. man ir kitai moterų spaudos bendradarbei turint su ja pasikalbėjimą — Interview jos viešnagės namuose ir apgailestaudama mažą klausytojų skaičių neturėjo jokios blogos valios. Tokia buvo mūsų informacija ir mano rašinio tikslas buvo vien išburti tautiečius už neparodomą daugiau ir vaišingesnės iniciatyvos solistės gastrolėse Australijoje, ypač atvykus iš taip tolimo kontinento. Dr. A. Mauragis neturi nieko bendro su moterų "Gabija"; kol kas aš esu to lakšto redaktorė ir į moterų nepriklausomybę žiūriu labai rimtai.

Anita Matukevičienė

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVĖS...

Jau beveik pusė šimtmečio, kai TOBIN BROTHERS tarnauja Viktorijos katalikams. Kada iškyla reikalas, pasin- dukite šia neprilygstama tarnyba ir praktika.

TOBIN BROTHERS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

NORTH MELBOURNE: 189 Boundary Road, Tel. 329 6144

MALVERN: 1382 High Street. Tel. 50 4720

MENTONE: 3 Station Street. Tel. 93 2460

NOBLE PARK: 505 Princes Highway. Tel. 546 7860

FRANKSTON: Tel. 781 2115

TOBIN
BROTHERS
funeral
directors